

A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon, 2022

Bővített, interaktív
online kiadvány:

© Központi Statisztikai Hivatal, 2022
ISSN 2064-0307

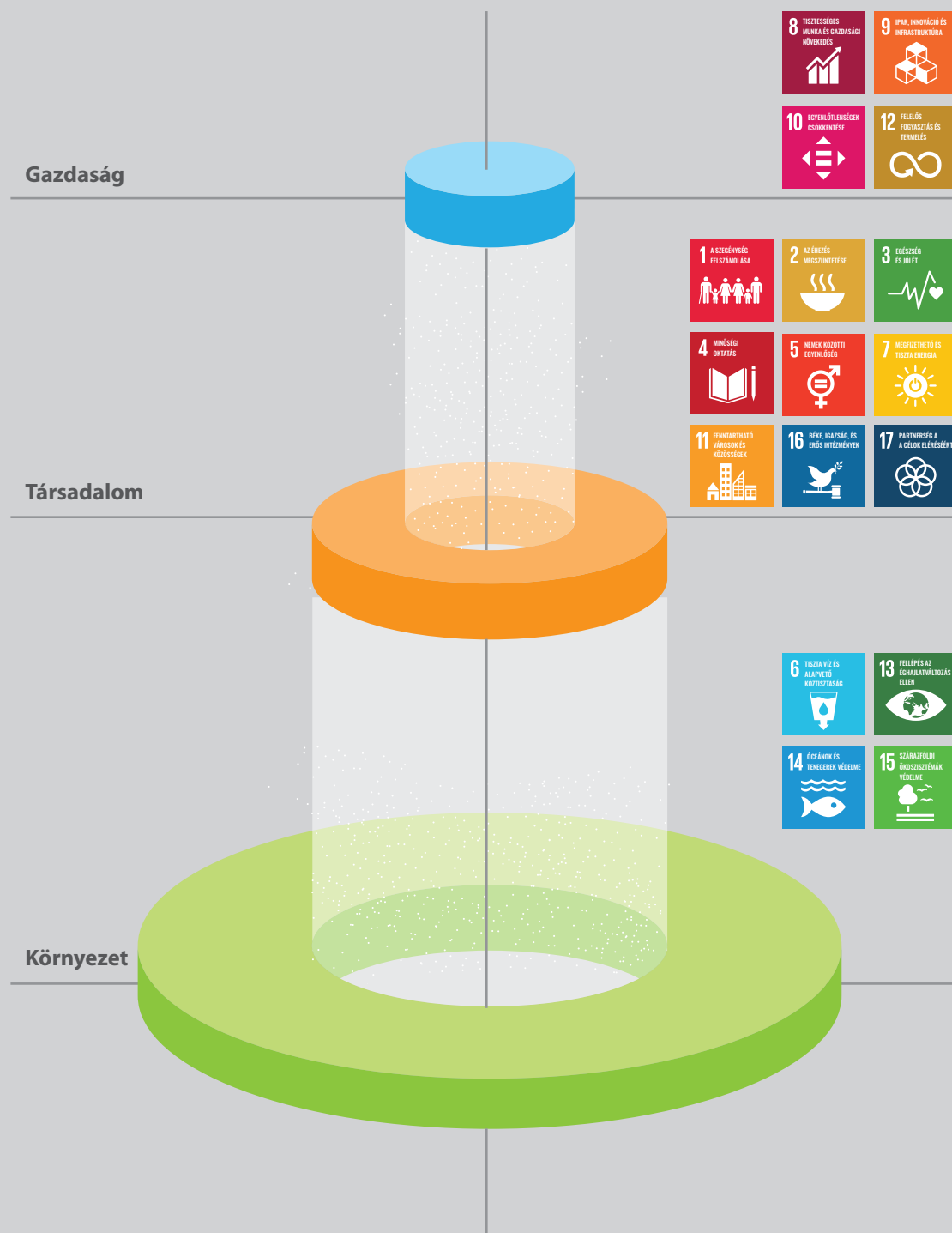
A kiadvány adatai 2022. október 31-én
rendelkezésre álló adatokat tartalmaznak,
a frissebb adatokért kérjük, keressék fel
a mutatóknál megjelölt STADAT-linket,
a kézirat lezárását követő
frissítések ott érhetők el.

Felelős kiadó:
Dr. Vukovich Gabriella elnök

Nyomdai kivitelezés:
Pátria Nyomda Zrt. – Eurotronik Zrt.
2023.002

A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon, 2022

A fenntartható fejlődési célok (SDG) három pillére

BEVEZETÉS

Elmélet

A világháborúk után talpra álló gazdaságok szárnyaltak az 1950–60-as években. A gyors iparosítás azonban egyre súlyosabb környezeti következményekkel járt. Válaszként az 1960–70-es években elindultak a környezetvédelmi mozgalmak, amelyek a politika figyelmét is erre a területre irányították. A környezetvédelem nyitánya az ENSZ 1972-es stockholmi konferenciája volt, ahol az északi félteke környezetvédelmi igényeit kellett összehangolni a déli félteke gazdasági növekedési igényeivel, ami máig aktuális probléma. Az olajválságok ismét háttérbe szorították a környezeti kérdéseket, azonban az 1980-as évekre világossá vált, hogy ezt nem lehet a továbbiakban figyelmen kívül hagyni.

A fenntartható fejlődés kifejezést Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnöknek tulajdonítják, aki 1987-ben az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Világbizottsága akkori elnöként tartotta a világszervezet elé a róla elnevezett jelentést, amelynek célja a globális gazdasági fejlődés politikáinak elemzése, kritizálása, illetve annak újragondolása volt, hogy mik veszélyeztetik a környezeti fenntarthatóságot. Akkor fogalmazódott meg az alaptézis, miszerint a fenntartható fejlődés az a fejlődési mód, amely „megfelel a jelen szükségleteinek anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek saját szükségleteinek kielégítését”. Három pillére: a környezet, a társadalom és a gazdaság.

A háború utáni időszak felfogása szerint a gazdaság, a társadalom és a környezet egymástól külön működő rendszerként működik. Ütközés esetén az előbbi sorrend érvényesült, de legalábbis a gazdaság prioritása a másik kettő felett. Bár a fenntartható fejlődés brundtlandi koncepciója megteremtette a kapcsolatot a három említett terület között, elismerve, hogy csak egymással szimbiózisban létezhetnek, mégis sokan támadták azzal, hogy ezeket továbbra is egyenrangúként kezeli. A ma általánosan elfogadott megközelítés szerint akkor lehet szó fenntartható fejlődésről, ha elfogadjuk a bolygónk természeti erőforrásai által állított korlátokat, amik egyúttal a társadalom egzisztenciális feltételei. Ezek tiszteletben tartásával végezhető a gazdasági tevékenység.

Napjainkban kiemelt szerepük van az ún. szétválasztási (decoupling) mutatóknak. Ezek arra világítanak rá, hogy a gazdasági növekedés mennyire képes úgy megvalósulni, hogy közben a természeti erőforrások igénybevétele csökkenő arányú legyen. Más szavakkal mondva, a fenntartható fejlődés nem azonos a gazdasági növekedéssel. A hangsúly elsősorban a minőségi fejlődésen van, nem a mennyiségi növekedésen.

A nemzetközi indikátorrendszer kialakulása

Az ENSZ Millenniumi fejlesztési céljait 2000-ben fogadták el a tagállamok. Ez a világszintű célrendszer elsősorban a fejlődő országok problémáira, ezen belül is a társadalmi problémákra koncentrált. Ennek egy jelentősen továbbfejlesztett változata a 2015-ben az ENSZ-tagállamok vezetői által elfogadott Agenda 2030, amely a környezeti, társadalmi problémák globalizálódó jellegére tekintettel már nem csupán a fejlődő, hanem a fejlett országok szempontjait is figyelembe veszi, és a környezeti szempontok is hangsúlyosabbá váltak benne. A dokumentumban megfogalmazott 17 fenntartható fejlődési célhoz (Sustainable Development Goals – SDGs) 169 alcél, 231 indikátor tartozik, amelyek az egyes országok, illetve a világ közeledését mérik a meghatározott célokhoz.

2020-ra elérkeztünk odáig, hogy már minden mutatónak van kidolgozott módszertana. Az Agenda 2030 nem kötelező érvényű, ebből következően az országok, országcsoportok a célok teljesülését más, a saját országukat, régiójukat jobban leíró, relevánsabb mérőszámokkal is mérhetik. Általános probléma az SDG-indikátorokkal, hogy jelentős részük – érthető módon – továbbra is a fejlődő országok súlyos problémáira fókuszál. Ugyanakkor szükség van a fejlett országok jelentős előrelépésére is ahhoz, hogy a fenntartható fejlődés megvalósulhasson. Erre a kihívásra adnak választ az ország- vagy régióspecifikus indikátorkészletek. Az Európai Unió is kidolgozott egy 100 indikátorból álló mutatókészletet a fenntartható fejlődésre (EU Sustainable Development Indicators – SDI), a 17 ENSZ-es cél megtartása mellett. Az EU esetében szempont volt a mutatók limitált száma, hogy az egyes mutatóknál álljon rendelkezésre adat, továbbá, hogy az unión belüli releváns folyamatok, fejlesztési területek mérésére alkalmas legyen, amelyek a 17 cél megvalósulásához vezetnek.

Szakpolitikai és tudományos elemzések tárgya világszerte, hogy miképpen hat az egyes alcélok teljesülése más alcélokra. Számos esetben együtt mozognak, vagyis az egyikben elért pozitív eredmény a másokban is automatikusan generálja azt, más vonatkozásban pedig éppen távolítanak a céltól (pl. a megújuló energiaforrás használatát elősegítő energiaültetvények az energiaforrásokban a váltást javíthatják, ugyanakkor a területfoglalás miatt az élelmezési problémákat mélyíthetik). Cél, hogy ezeket a szinergiákat minél jobban kihasználják az országok, a járulékos negatív hatásokat viszont mérsékeljék. További kiemelt kutatási területek, hogy milyen mélységű bontásokra van szükség az egyes indikátoroknál (pl. nemek, korcsoportok, területi bontás), hogyan lehet a mérésbe bevonni az ún. big data forrásokat – vagyis nagy tömegben keletkező feldolgozatlan adatokat –, illetve hogy a legújabb térinformatikai vívmányok (pl. műholdas felvételek) mennyiben tudnák a megfigyelést hatékonyan elősegíteni.

AGENDA 2030 – A 2015-ben elfogadott fenntartható fejlődési célok

1 A SZEGÉNYSÉG FELSZÁMOLÁSA 	A szegénység valamennyi formájának felszámolása mindenhol	10 EGYENLŐTLENSÉGEK CSÖKKENTÉSE 	Az országokon belüli és az országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése
2 AZ ÉHEZÉS MEGSZÜNTETÉSE 	Az éhezés megszüntetése, az élelmezésbiztonság és a jobb táplálkozás megteremtése, valamint a fenntartható mezőgazdaság támogatása	11 FENNTARTHATÓ VÁROSOK ÉS KÖZSÉGEK 	A városok és egyéb ember lakta települések befogadóvá, biztonságossá, ellenállóképessé és fenntarthatóvá tétele
3 EGÉSZSÉG ÉS JÓLÉT 	Az egészséges élet biztosítása és a jóllét előmozdítása minden korosztály valamennyi tagjának	12 FELELŐS FOGYASZTÁS ÉS TERMELÉS 	Fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakítása
4 MINŐSÉGI OKTATÁS 	Az inkluzív, méltányos és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára	13 FELLÉPÉS AZ ÉGHJÁLATVÁLTOZÁS ELLEN 	Sürgős lépések megtétele a klímaváltozás és hatásainak leküzdésére
5 NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG 	A nemek egyenlőségének megvalósítása, minden nő és lány társadalmi szerepének megerősítése	14 ÓCEÁNOK ÉS TENGEK VÉDELME 	Az óceánok, a tengerek és a tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható használatuk a fenntartható fejlődés érdekében
6 TISZTA VÍZ ÉS ALAPVETŐ KÖZTISZTASÁG 	A vízhez és szanitációhoz történő hozzáférés és a fenntartható vízgazdálkodás biztosítása mindenki számára	15 SZÁRAZFÖLDI ÖKOSZISZTÉMÁK VÉDELME 	A szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának támogatása, a fenntartható erdőgazdálkodás, a sivatagosodás leküzdése, a talajdegradáció megállítása és visszafordítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása
7 MEGFIZETHETŐ ÉS TISZTA ENERGIA 	Megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés biztosítása mindenki számára	16 BÉKE, IGAZSÁG, ÉS ERŐS INTÉZMÉNYEK 	Békés és befogadó társadalmak támogatása a fenntartható fejlődés érdekében, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára, és a hatékony, elszámoltatható és mindenki számára nyitott intézmények kiépítése minden szinten
8 TISZTESSEGES MUNKA ÉS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS 	Tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedés, teljes és termelékeny foglalkoztatás és méltányos munka elősegítése mindenki számára	17 PARTNERSÉG A CÉLOK ELÉRÉSÉÉRT 	A végrehajtás eszközeinek erősítése és a globális partnerség újjáélesztése a fenntartható fejlődés érdekében
9 IPAR, INNOVÁCIÓ ÉS INFRASTRUKTÚRA 	Ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás támogatása és az innováció ösztönzése		

Hazai helyzet

A 2007-ben létrehozott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT) kidolgozta az új magyar Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiát, amelyet az Országgyűlés 2013. március 25-én fogadott el¹. A keretstratégia célja, hogy az egész nemzetet összefogó, hosszú távú irányt adjon az egyéni és a közösségi cselekvések számára. Értelmezésében a fenntartható fejlődési politika elsősorban egy hosszú távú erőforrás-gazdálkodási tevékenység². A keretstratégia négy erőforrást különböztet meg: **emberi, társadalmi, természeti és gazdasági erőforrásokat**.

A stratégia megvalósulásának nyomon követését a kétévente megjelenő előrehaladási jelentés és a benne megjelenő indikátorok rendszere teszi lehetővé. Az első jelentést az NFFT 2015. december 3-án fogadta el, amely 16 kulcsindikátort nevez meg, valamint számos magyarázó/kontextus indikátort használ fel. A kulcsindikátorokat hosszú egyeztetési folyamat után, szakértői anyagokra támaszkodva fogadták el.

A hazai keretstratégia elfogadása időben megelőzte az SDG-k elfogadását, ezért előbbi értelmezési rendszere, megfogalmazott céljai utóbbira nem lehettek tekintettel. Ennek ellenére a két program számos helyen illeszkedik egymáshoz, a kapcsolat megteremtése folyamatos feladat. Azonban, ahogy azt az NFFT megállapítja, „az SDG-k adaptálása nem automatikus folyamat, hanem szükség van a nemzeti végrehajtás értelmező, a nemzeti fenntarthatósági értelmezési keretekkel összhangot kereső módjának megtalálására”.

A keretstratégia második (2015–2016-ra vonatkozó) előrehaladási jelentésében már megtalálható az ENSZ-ben megállapított 17 globális cél értékelése Magyarország viszonylatában, és jelenleg is folyik a magyar SDG-indikátorlista és a fenntartható fejlődés indikátorrendszerének összehangolása.

1. Ld. bővebben: az Országgyűlés 18/2013. (III. 28.) OGY határozatát a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról
2. Bartus Gábor (2013): A fenntartható fejlődés fogalom értelmezésének hatása az indikátorok kiválasztására. [Statistikai Szemle], 91. évfolyam 8–9. szám, pp. 842–869.

Értékelés

A fenntartható fejlődés mérését szolgáló indikátorok végső célja a folyamatok értékelése. A tendenciák ismerete lehetővé teszi a döntéshozók számára a stratégiaalkotást, előmozdíthatja a beavatkozást, és visszacsatolásként szolgál a már elvégzett feladatokról. Az értékelést nehezíti, hogy a mutatók többsége a fenntarthatóságnak csak egy-egy dimenzióját fedi le, így például ami a gazdaság szempontjából kedvező változást jelent, az a környezet számára káros lehet, és fordítva. Például a növényvédő szerek értékesítésének növelése a környezeti szempontokkal ellentétes, a mezőgazdaság teljesítményének növekedése azonban enélkül nehezen valósítható meg. A gazdaság és a társadalom viszont éppen az agrárgazdaság bővülésében érdekelt, növekvő teljesítmény mellett nőhet többek között a foglalkoztatottság, az élelmiszer-ellátás biztonsága, a vidék népességmegtartó ereje, és bővíthetnek a kereskedelmi lehetőségek. Az utóbbi években kezd egyre ismertebbé válni a „nem növekedés” mozgalom, amely ellentmond a fenti nézeteknek, pontosabban továbbgondolja azokat. A „nem növekedés” szembehelyezkedik a fenntartható fejlődéssel, azt állítja, annak ugyan célja, hogy kezelje a környezeti problémákat, mindezt azonban a gazdasági növekedés érdekében teszi, ami valójában megnehezíti az emberek életét, és elkerülhetetlenül a környezet állapotának romlásához vezet. Mindenkinnek saját belátására bízunk, mely szemléletet részesíti előnyben, viszont tudományos tényeken alapszik, hogy nem tartható az utóbbi évtizedek életvitele, változtatnunk kell, értő füllel kell hallgatni a környezetudósok és a szociális szakemberek iránymutatásait.

Immár harmadik alkalommal jelenik meg a fenntartható fejlődés főbb folyamatait bemutató kötet közérthetőbb formában, összesen 18 kulcsindikátor segítségével. A bővebb tartalommal rendelkező, A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon című elemzést 2020 óta digitális (kereshető, szűrhető) kiadványként adjuk közre. Az online felületen a fenntartható fejlődés mutatói mellett az SDG-célok szerinti mutatók is elérhetők. A kiadvány a keretstratégia értelmezési rendszerét szem előtt tartva tárja fel a témakör legfontosabb összefüggéseit, megtartja az erőforrás-szemléletű felépítést, azon belül kisebb módosításokkal. Amennyiben a témakör iránt mélyebben érdeklődik, keresse a bővebb, elemző kiadványunkat is.

Jelmagyarázat

- Az adott mutató a kívánt pályán halad, ha van kitűzött célérték, akkor afelé tart.
- Az adott mutató stagnál.
- Az adott mutató a kívánt pályától vagy a kitűzött célértéktől távolodik.

A színek a mellettük feltüntetett évszámok és a mutató legutolsó közölt adata közötti időszakot értékelik. A két évszám egy rövidebb, illetve egy hosszabb távú értékelésre ad lehetőséget.

További információk

> Bővített, interaktív online kiadvány:

> Módszertan:

> www.ksh.hu/stadat

Stadat-tábla a KSH által gyűjtött, illetve más szervezetektől átvett, legfontosabb adatokat, mutatókat tartalmazó adattár.

1. EMBERI ERŐFORRÁSOK

A fenntartható fejlődéshez elengedhetetlen az emberi erőforrás: megvalósulásához szükség van megfelelő létszámban és jó egészségi állapotban élő emberekre, tudásukkal, képességeikkel együtt. Az ember immár a közgazdasági mérések szerint is a nemzetgazdaság legfontosabb erőforrásává vált. Nem engedhető meg, hogy a társadalom egy része leszakadjon, kirekesztődjön, kompetenciái csökkenjenek, létszáma veszélyes mértékben apadjon.

1.1. Eltartottsági ráta

1.2. Teljes termékenységi arányszám

- 1.3. Nemzetközi vándorlás
- 1.4. A háztartási energiaköltségek aránya a rendelkezésre álló jövedelmek arányában
- 1.5. A foglalkoztatottal nem rendelkező háztartásban élők
- 1.6. Lakhatási költségek
- 1.7. A túlsúlyfolt lakásban élők aránya
- 1.8. Mentett élelmiszerek
- 1.9. Az internetszolgáltatás elérhetősége
- 1.10. A széles sávú internet-hozzáférés aránya
- 1.11. A közüzemi vezetékes ivóvízzel ellátott lakások száma
- 1.12. A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózattal rendelkező lakások száma

1.13. A súlyos anyagi és szociális deprivációban élők aránya

1.14. Születéskor várható és egészségesen várható élettartam

- 1.15. Halálozások kiemelt halálokok szerint
- 1.16. Vért egészség
- 1.17. Magas vérnyomás – krónikus betegségek
- 1.18. Dohányzás
- 1.19. Alkoholfogyasztás
- 1.20. A túlsúlyosak aránya
- 1.21. Az egészségügyben és a nemzetgazdaságban teljes munkaidőben alkalmazásban álló felsőfokú végzettséggel rendelkezők bruttó átlagkeresetének aránya
- 1.22. Szűrővizsgálatok

1.23. Korai iskolaelhagyók

- 1.24. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya
- 1.25. A PISA matematikai, szövegezési és természettudományi vizsgálatain 2-es képességi szintet el nem érő felnőttek aránya
- 1.26. A PISA felvételi 2-es képességi szintet el nem érő felnőttek aránya
- 1.27. Idegennyelv-ismeret
- 1.28. Digitális ismeretek
- 1.29. Egész életen át tartó tanulás

1.30. Oktatási kiadások a GDP arányában

- 1.31. A foglalkoztatásban, oktatásban és képzésben nem részt vevő fiatalok aránya (NET-ráta, 15–24)
- 1.32. A Magyarországi Ökológiai Hálózat tagintézményeinek száma

- 2.1. A jövedelemelosztás egyenlőtlensége
- 2.2. Hittörtéssel vagy lakással kapcsolatos költségekkel hátrálékban levők
- 2.3. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya
- 2.4. A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya
- 2.5. Szegénységi arány
- 2.6. A rész munkaidőben foglalkoztatottak aránya
- 2.7. A távmunkában, home office-ban foglalkoztatottak aránya
- 2.8. Az ezer kiskorúra jutó hátrányos helyzetűnek minősített kiskorúak száma
- 2.9. Az ezer kiskorúra jutó halmozottan hátrányos helyzetűnek minősített kiskorúak száma
- 2.10. Közlekedési balesetek áldozatai
- 2.11. Regisztrált, személy elleni és vagyon elleni bűncselekmények minősített kiskorúak száma
- 2.12. Az emberek biztonságának száma
- 2.13. A szándékos emberölés bűncselekmények minősített kiskorúak száma
- 2.14. A nonprofit szervezetek aránya
- 2.15. A nonprofit szervezetek aránya
- 2.16. A nonprofit szervezetek aránya

Ide vonatkozó SDG-célok:

EMBERI ERŐFORRÁSOK

ELTARTOTTSÁGI RÁTA

15 év

5 év

TELJES TERMÉKENYSÉGI ARÁNYSZÁM

15 év

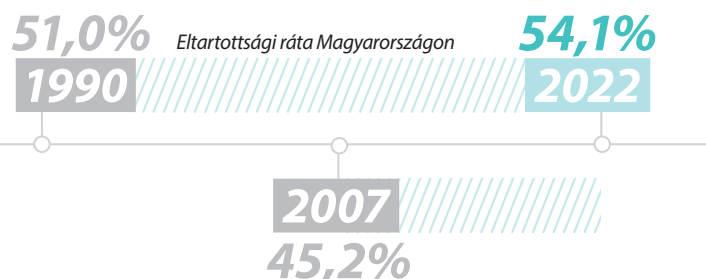

5 év

A népesség öregedési folyamatát mutatja, hogy 2006 óta már több az idős-, mint a gyermekkorú. Mindeközben az aktív korú népesség aránya 1990 és 2007 között 66,2-ről 68,9%-ra emelkedett, azóta viszont folyamatosan csökken (2022. január 1-jén 64,9% volt).

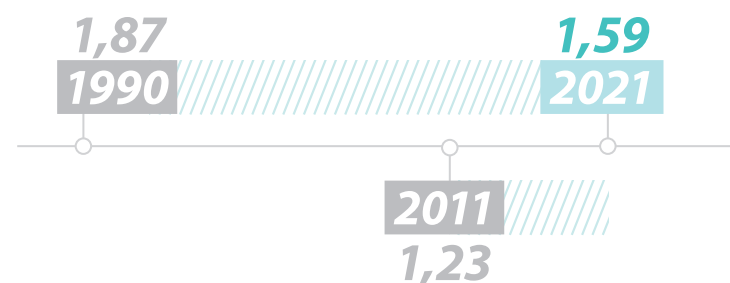
Magyarországon 1990 elején az eltartottsági ráta 51,0% volt, ezer aktív (15–64 éves) korúra 510 nem aktív (14 éves és annál fiatalabb, valamint 65 éves és annál idősebb) korú személy jutott. A ráta 2007-ig csökkent, akkor volt legalacsonyabb az értéke (45,2%), azóta folyamatosan emelkedik, de a következő évtizedben várhatóan stagnálni fog, a 2030-as évek végétől pedig egyre inkább emelkedik, 2050-re elérheti a 68,6%-ot, azaz a népességelőrejelzés jelenlegi közepes változata szerint ezer aktív korúra 686 eltartott juthat.

2021-ben az Európai Unióban az eltartottsági ráta elérte az 56%-ot.

A születések száma már 1980-tól kezdve nem biztosítja Magyarországon a népesség-utánpótlást.

A születések számát a gyermekvállalási kedv és a szülőképes korú nők létszámának alakulása határozza meg. Míg 1990-ben a termékenység mintegy 11%-kal maradt el a reprodukció szintjétől, addig 2021-ben már 24%-al, annak ellenére, hogy a mélypontot jelentő 2011. év óta a termékenység jelentősen nőtt. A szülőképes korú nők száma folyamatosan csökken, a születések száma évenként ingadozik. Ez utóbbi azt mutatja, hogy a szülőképes korú nők létszámának csökkenését változó mértékben tudja ellensúlyozni a termékenység szintjének emelkedése.

EU-célérték
2,1

Ezt a számot Magyarország utoljára 1978-ban közelítette meg.

Az EU27_2020 teljes termékenységi arányszáma 2016 óta csökken, 2020-ban 1,50 volt. A nemzetközi módszertan szerint számított hazai mutató az utóbbi években emelkedik, értéke 2020-ban 1,56 volt.

További adatok > Stadat-tábla: 22. Népesség, népmozgalom

További adatok > Stadat-tábla: 22. Népesség, népmozgalom

EMBERI ERŐFORRÁSOK

NÉLKÜLÖZÉS

5 év

VÁRHATÓ ÉLETTARTAM

15 év

5 év

A nélkülözésben élők aránya 2013 óta csökken Magyarországon. A legfiatalabb korosztályban a legmagasabb, a legidősebbek körében pedig a legalacsonyabb a súlyos anyagi deprivációban élők aránya.

A fenntartható fejlődés fogalmától elválaszthatatlan az a követelmény, hogy a társadalom mindegyik rétege számára elérhetőek legyenek azok a javak és szolgáltatások, amelyek részét képezik az elfogadható életvitelnek. A fenntarthatóság megkérdőjeleződik, ha az előrejutás lehetősége csupán szelektív módon lehetséges, és léteznek olyan társadalmi csoportok, amelyek nem képesek alapvető szükségleteiket fedezni. A szegénység, illetve a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem az EU fenntartható fejlődés stratégiájában is prioritásként szerepel. A súlyos anyagi deprivációban élők arányát mutató indikátor az egyik legfontosabb mérőszám, amely a küzdelem állásáról tájékoztat.

2014-hez képest Magyarországon a nélkülözésben élők száma **2021**-re **63%-kal** csökkent.

A súlyos anyagi deprivációban élők aránya jelentős eltéréseket mutat korcsoportok szerint.

A nélkülözés leginkább a 16–24 éves korcsoportot veszélyezteti, ahol az előző évhez képest **5,4** százalékpontos növekedés mellett **16,7%** volt a nélkülözők aránya **2021**-ben Magyarországon. A többi korcsoportban mért érték az országos érték körül, illetve az alatt maradt.

A legkedvezőbb helyzetben a **65 évesek és annál idősebbek** találhatók, e csoportban a súlyos anyagi deprivációban élők aránya **6,3%**, amely 5 évnnyi folyamatos csökkenés után **2021**-ben újra nőtt.

A születéskor várható élettartam hazánkban a férfiak esetében 2021-ben 70,7, a nőknél 77,5 év volt. Az előző évhez képest ez a nőknél romló, férfiaknál javuló mutató.

A várható élettartam egy ország gazdasági-társadalmi fejlettségének és a lakosság egészségi állapotának alapvető indikátora. A várható élettartam a lakosság halandósági viszonyait is jellemzi, az élettartam emelkedése az egészségi állapot javulásával és a halandóság csökkenésével jár együtt. A lakosság egészségi állapota a rendelkezésre álló humán erőforrás egyik meghatározó tényezője, ezért növekedése a fenntartható fejlődésnek is kulcseleme. A keretstratégia megállapítása szerint a magyarok egészségi állapota rosszabb, mint ami gazdasági fejlettségi szintünkön elvárható lenne, és mint a szomszédos országok lakóié. A halandóság csökkentésében a közép-európai régiós átlaghoz való felzárkózás a cél.

2000

2021

67,1 év

70,7 év

75,6 év

77,5 év

EU
ÁTLAG

2021

80,1 év

HU
ÁTLAG

74,5 év*

* Nemzetközi módszertan szerint számítva.

További adatok

> Stadat-tábla: 22.1.2.6.
Születéskor várható átlagos
élettartam, átlagéletkor

EMBERI ERŐFORRÁSOK

KILÉPÉS AZ OKTATÁSBÓL

15 év

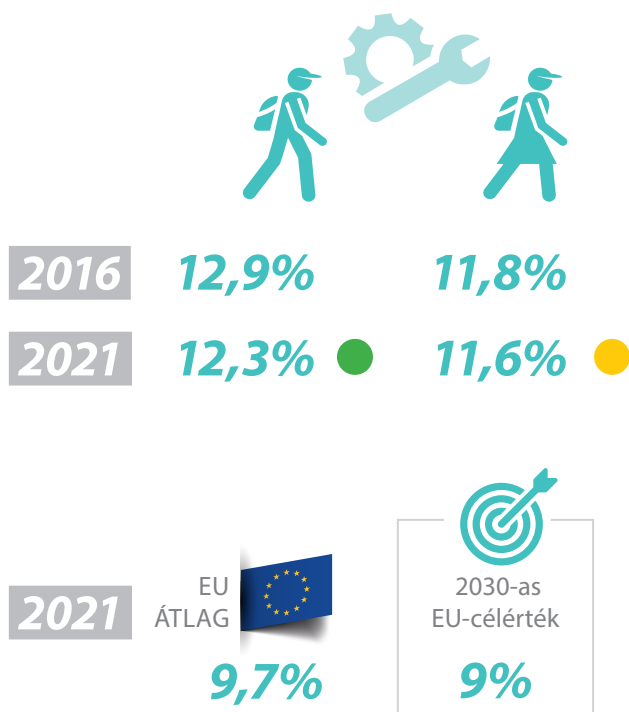

5 év

**A korai iskolaelhagyók aránya
2010-et követően emelkedett,
2019 óta lényegében stagnál.**

A korai iskolaelhagyók arányát alapvetően két tényező befolyásolja: az iskolarendszertől alacsony iskolai végzettséggel kikerülő aránya és a felnőttoktatásban való részvételi arány. 2010 után a 18–24 évesek körében nőtt a korai iskolaelhagyók aránya, ami összefüggésbe hozható azzal, hogy 2012-ben a tankötelezettség felső korhatára 18-ról 16 évre csökkent. A foglalkoztatásba való integráció megkönnyítése a közfoglalkoztatási programok révén szintén erősítette a fiatalok végzettség nélküli kiáramlását az oktatásból.

OKTATÁSI KIADÁSOK A GDP ARÁNYÁBAN

15 év

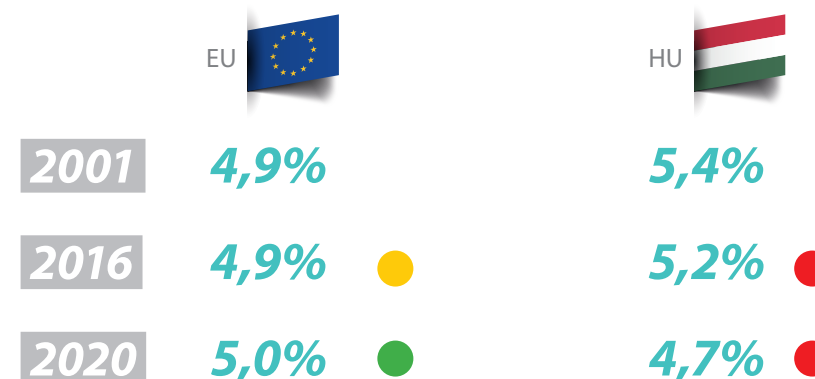

5 év

**Hosszabb időtávot tekintve az oktatási kiadások
GDP-hez mért aránya hullámzóan alakult,
2017 óta csökken, illetve stagnál.**

Az oktatás meghatározó szerepet játszik egy ország versenyképességének fenntartásában. Befolyásolja a lakosság műveltségi szintjét, az állampolgárok munkaerőpiaci versenyképességét, és fontos a gazdaság igényeinek kielégítése szempontjából is. Emiatt nagy jelentősége van a kormányzat által az oktatásra fordított kiadások nagyságának, amelynek GDP-hez mért aránya az 2000–2020 közötti időszakban átlagosan 5,3% volt. 2000 óta – 2012–2013 kivételével – az arányszám jellemzően meghaladja – az EU-átlagot, 2020-ban viszont sok idő után először az EU-átlag alatt maradt.

AZ INDIKÁTOR NEVE	RÖVID TÁV (5 ÉV)	HOSSZÚ TÁV (15 ÉV)
1.1. Eltartottsági ráta	●	●
1.2. Teljes termékenységi arányszám	●	●
1.3. Nemzetközi vándorlás		
1.4. A háztartási energiaköltségek aránya a rendelkezésre álló jövedelmek arányában	●	●
1.5. A foglalkoztatottal nem rendelkező háztartásban élők	●	●
1.6. Lakhatási költségek	●	●
1.7. A túlszűfolt lakásban élők aránya	●	●
1.8. Mentett élelmiszerek	●	●
1.9. Az internetszolgáltatás elérhetősége	●	●
1.10. A széles sávú internet-hozzáférés aránya	●	●
1.11. A közüzemi vezetékes ivóvízzel ellátott lakások száma	●	●
1.12. A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózattal rendelkező lakások száma	●	●
1.13. A súlyos anyagi és szociális deprivációban élők aránya	●	
1.14. Születéskor várható és egészségesen várható élettartam	●	●
1.15. Halálozások kiemelt halálokok szerint	●	●
1.16. Vélt egészség	●	●
1.17. Magas vérnyomás – krónikus betegségek	●	●
1.18. Dohányzás	●	●

AZ INDIKÁTOR NEVE	RÖVID TÁV (5 ÉV)	HOSSZÚ TÁV (15 ÉV)
1.19. Alkoholfogyasztás	●	●
1.20. A túlsúlyosak aránya	●	●
1.21. Az egészségügyben és a nemzetgazdaságban teljes munkaidőben alkalmazásban álló felsőfokú végzettséggel rendelkezők bruttó átlagkeresetének aránya	●	
1.22. Szűrővizsgálatok	●	●
1.23. Korai iskolaelhagyók	●	●
1.24. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya	●	●
1.25. A PISA matematikai, szövegértési és természettudományi vizsgálatain 2-es képességszintet el nem érő 15 évesek aránya	●	●
1.26. A PIAAC-felvételben 2-es képességszintet el nem érő felnőttek aránya		
1.27. Idegennyelv-ismeret	●	●
1.28. Digitális ismeretek	●	
1.29. Egész életen át tartó tanulás	●	●
1.30. Oktatási kiadások a GDP arányában	●	●
1.31. A foglalkoztatásban, oktatásban és képzésben nem részt vevő fiatalok aránya (NEET-ráta, 15–24)	●	●
1.32. A Magyarországi Ökoiskola Hálózat tagintézményeinek száma	●	●

● Az adott mutató a kívánt pályán halad, ha van kitűzött célérték, akkor afelé tart.

● Az adott mutató stagnál.

● Az adott mutató a kívánt pályától vagy a kitűzött célértéktől távolodik.

2. TÁRSADALMI ERŐFORRÁSOK

A nemzet társadalmi erőforrásait az erkölcsi normák és értékek, az egyének közötti kapcsolatok és a bizalom, az egyének alkotta szerveződések, intézmények, továbbá a kulturális tevékenységek és a kulturális örökség alkotják. A közös történelem, a hagyományok, valamint az ezek továbbadásáért és a társadalom többi tagjáért, a jövő nemzedékekért érzett felelősség összetartó erőt képvisel, és alkalmakat teremt az együttműködésre.

2.1. A jövedelemeloszlás egyenlőtlensége

2.2. Hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos költségekkel hátralekban lévők

2.3. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya

2.4. A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya

2.5. Szegénységi arány

2.6. A részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya

2.7. A távmunkában, home office-ban foglalkoztatottak aránya

2.8. Az ezer kiskorúra jutó hátrányos helyzetűnek minősített kiskorúak száma

2.9. Az ezer kiskorúra jutó halmozottan hátrányos helyzetűnek minősített kiskorúak száma

2.10. Közlekedési balesetek áldozatai

2.11. Regisztrált, személy elleni és vagyon elleni bűncselekmények természetes személy sértettjeinek, illetve sértetté válásainak száma

2.12. Az emberek biztonságérzete

2.13. A szándékos emberölés sértettjeinek száma

2.14. A nonprofit szervezetek bevételeinek nagysága

2.15. A nonprofit szervezetek száma

2.16. A nonprofit szervezetek bevételeinek nagysága

2.17. A nők aránya a vezetők körében

2.18. A teljesített közérdekű adatigénylések száma a benyújtottak arányában

2.19. Rendőrök száma (lakosságszáma vettve)

2.20. A lakosság jogrendszerbe vetett bizalma

2.21. Emberekbe vetett bizalom

2.22. Személyes kapcsolati háló

2.23. Az e-kormányzás elérhetősége

2.24. Részvételi arány az országgyűlési választásokon

3.1. Az agrár-környezetgazdálkodásban részt vevő területek

3.2. Az öntözött területek mezőgazdasági területen belüli aránya

3.3. Zöldterület

3.4. Növényvédőszer-értékesítés

3.5. Áríz és belvíz

3.6. Tápanyag-méltóság

3.7. A NATURA 2000 területek aránya

3.8. Az országos és a helyi jelentőségű védett területek aránya

3.9. Biológailag inaktív területek

3.10. Ökológiai gazdálkodás

3.11. A Duna biokémiai oxigénigénye

3.12. Vízkivétel

3.13. Közüzemi víztermelés

3.14. Települési szennyvíztisztítás

3.15. Lakossági közüzemi vízfogyasztás

3.16. Aszfalttal érintett területek

3.17. A szennyezett területekkel veszélyeztetett ivóvízbázisok

3.18. A felszín alatti vizek nitrátszennyezettségével érintett lakosok száma

3.19. Primerenergia-felhasználás

3.20. Energiapirodaktivitás

3.21. Energiapirodaktivitás

3.22. Energiapirodaktivitás

3.23. Energiapirodaktivitás

Ide vonatkozó SDG-célok:

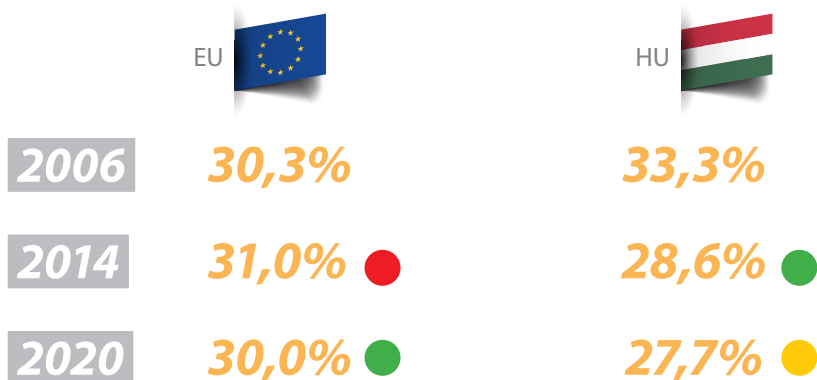
TÁRSADALMI ERŐFORRÁSOK

JÖVEDELMI EGYENLŐTLENSÉGEK A GINI-EGYÜTTHATÓ ALAPJÁN

A Gini-együttható azt méri, hogy mennyire egyenletes a jövedelem eloszlása a társadalomban.

A Gini-index értéke abszolút számmal kifejezve 0 és 1 (az Eurostat százalékban közli) közé esik, ahol a 0 érték a tökéletesen egyenletes eloszlást, az 1 (100%) pedig a teljes egyenlőtlenséget jelenti. A nagyobb értékhez nagyobb egyenlőtlenség tartozik. Magyarországon a jövedelemeloszlás egyenlőtlensége a Gini-index alapján 2014 óta csökkenő tendenciát mutat. 2020-ban a mutató értéke 27,7% volt. Ez alapján Magyarország az Európai Unió belül a kevésbé egyenlőtlen országok közé tartozik, a mutató kisebb, mint az uniós átlag.

REGISZTRÁLT SZEMÉLY ELLENI ÉS VAGYON ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK

A személy elleni és vagyon elleni bűncselekmények regisztrált sértettjeinek száma és lakosságarányos mérőszáma is 2012-ben érte el a csúcst.

Figyelemre méltó, hogy a 2012-es értékhez képest öt évvel később, 2017-ben már majdnem csak feleannyi, nagyjából 121 700 sértettet regisztráltak a személy elleni és vagyon elleni bűncselekmények esetében.^{a)} Az adatgyűjtési egységtől függetlenül 2018 után már nem ment 100 ezer fölé ezen bűncselekmény-típusok sértetté válásainak a száma, ezzel párhuzamosan pedig a lakosságarányos mérőszámuk is egyre kisebb értékeket vett fel, 2021-ben például már csak 7,3 személy sértetté válása jutott ezer hazai lakosra. A személy elleni és vagyon elleni bűncselekmények sértetté válásainak 2021-es adatait megvizsgálva kitűnik, hogy abszolút értékben a leggyakrabban a 25–59 éves, az igazságügyi statisztika szerinti felnőtt korú személyek váltak ezeknek a bűncselekményeknek a sértettjeivé.

^{a)} 2013-tól van hatályban az új Btk., ami például a lopásoknál a szabálysértési értékhatárt 20 ezerrel 50 ezer forintra emelte.

További adatok

- > Stadat-tábla: 11.1.1.1. Az igazságszolgáltatás összefoglaló adatai
- 11.1.1.5. Regisztrált sértettek, sértetté válások
- 11.1.2.3. Regisztrált sértettek, sértetté válások megye és régió szerint
- 11.2.1.1. Regisztrált bűncselekmények, elkövetők, bűnelkövetések, sértettek, sértetté válások negyedévenként
- 11.2.2.1. Regisztrált bűncselekmények, elkövetők, bűnelkövetések, sértettek, sértetté válások negyedévenként megye és régió szerint

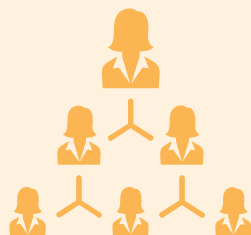
További adatok

> Stadat-tábla: 5.1.1.9. A jövedelmi egyenlőtlenség a Gini-együttható és az S80/S20 mutatók szerint

TÁRSADALMI ERŐFORRÁSOK

A NŐK ARÁNYA A VEZETÉSBEN

15 év

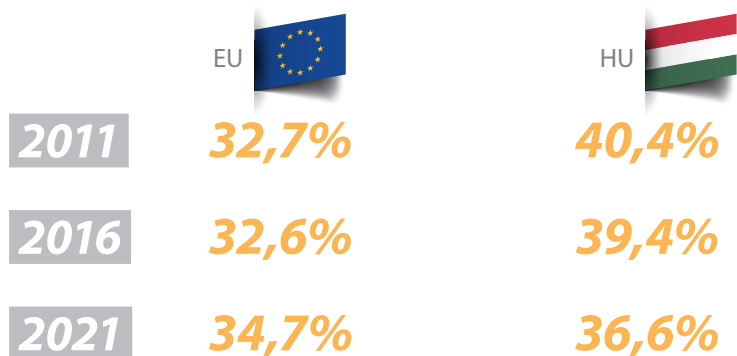

5 év

A nők aránya a vezetők körében az elmúlt évtizedben csökkent, 2021-ben 37%-ot tett ki. Figyelembe véve a teljes foglalkoztatotti körben való részvételüket (47%), a vezetők között alulreprezentáltak.

A nők Magyarországon a közszolgáltatási ágakban (közigazgatás, oktatás, egészségügy) általában jelentősen felülreprezentáltak, és nincs ez másként a vezetői foglalkozásokat illetően sem, arányuk 2021-ben meghaladta a 60%-ot. Ez összefüggésben lehet azzal, hogy a közszféra általában hosszabb távon kiszámíthatóbb, biztonságosabb munkahelyet jelent a nők számára. A versenyszféra által dominált ágazatokban dolgozó vezetők között jóval alacsonyabb a nők aránya (30%). Kiemelkedően magas a részarányuk az olyan szolgáltatásokat nyújtó szervezetek vagy szervezeti egységek vezetői között, mint a gyermek- és idősgondozás, az oktatás és az egészségügy. Ezzel szemben a mezőgazdasági és ipari termelő vállalatok, egységek vagy az IT-szolgáltatások vezetői között kevés nőt találunk.

További adatok

> Stadat-tábla: 20.1.1.10. A foglalkoztatottak száma foglalkozási főcsoport szerint, nemeként – FEOR'08

AZ EMBEREKBE VETETT BIZALOM

5 év

Hazánkban az emberek közötti bizalom szintje egy 0-tól 10-ig terjedő skálán mérve közepes mértékű, 2013-ról 2015-re valamelyest romlott a mutató értéke, azóta nagyjából állandónak mondható.

A mutató a pozitív jövőképre és a szubjektív biztonságérzetre utal. Arra, hogy a válaszadó bízik-e abban, hogy változó körülmények között képes lesz megfelelő erőforrásokat mobilizálni felmerülő problémái megoldására, és adott esetben nem csupán saját erőforrásaira számíthat, hanem külső segítségben is bízhat. Az emberek közötti pozitív együttműködés és bizalom az ún. társadalmi tőke részét képezi, amely a társadalmi jóllét jövőbeli alakulásában fontos szerepet játszik. Az emberekbe vetett bizalom szintjét 2013 óta méri egy 0-tól 10-ig terjedő skálán, mely szerint hazánkban az emberek közötti bizalom szintje közepes mértékű. Az iskolai végzettség növekedésével fokozatosan nő az egymásba vetett bizalom mértéke is, szintén magasabb szint jellemzi a fiatalabb korosztályt.

2013 5,3

2018 5,0

2021 5,1

További adatok

> Stadat-tábla: 5.1.1.15. Bizalom nem, korcsoport, iskolai végzettség, családi állapot és jövedelmi ötöd szerint (2013–2020)

TÁRSADALMI ERŐFORRÁSOK

AZ INDIKÁTOR NEVE	RÖVID TÁV (5 ÉV)	HOSSZÚ TÁV (15 ÉV)
2.1. A jövedelemeloszlás egyenlőtlensége	●	●
2.2. Hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos költségekkel hátralékban lévők	●	● a)
2.3. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya	●	
2.4. A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya	●	
2.5. Szegénységi arány	●	●
2.6. A részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya	●	●
2.7. A távmunkában, home office-ban foglalkoztatottak aránya	●	●
2.8. Az ezer kiskorúra jutó hátrányos helyzetűnek minősített kiskorúak száma	●	
2.9. Az ezer kiskorúra jutó halmozottan hátrányos helyzetűnek minősített kiskorúak száma	●	
2.10. Közlekedési balesetek áldozatai	●	● a)
2.11. Regisztrált, személy elleni és vagyon elleni bűncselekmények természetes személy sértettjeinek, illetve sértetté válásainak száma	●	● b)
2.12. Az emberek biztonságérzete	●	

● Az adott mutató a kívánt pályán halad, ha van kitűzött célérték, akkor afelé tart.

● Az adott mutató stagnál.

● Az adott mutató a kívánt pályától vagy a kitűzött célértéktől távolodik.

AZ INDIKÁTOR NEVE	RÖVID TÁV (5 ÉV)	HOSSZÚ TÁV (15 ÉV)
2.13. A szándékos emberölés sértettjeinek száma	●	●
2.14. A nonprofit szervezetek száma	●	●
2.15. A nonprofit szervezetek bevételeinek nagysága	●	●
2.16. A nonprofit szervezetek foglalkoztatottjainak száma		
2.17. A nők aránya a vezetők körében	●	●
2.18. A teljesített közérdekű adatigénylések száma a benyújtottak arányában	● c)	
2.19. Rendőrök száma (lakosságszámra vetítve)	●	●
2.20. A lakosság jogrendszerbe vetett bizalma	●	
2.21. Emberekbe vetett bizalom	●	
2.22. Személyes kapcsolati háló	●	
2.23. Az e-kormányzás elérhetősége	●	●
2.24. Részvételi arány az országgyűlési választásokon	●	●

a) 11 év alapján.

b) 12 év alapján.

c) 2017-hez képesti változás.

3. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

A természeti erőforrások megfelelő mennyisége és minőségi állapota elengedhetetlen az emberi élet számára. A természeti erőforrások által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások a társadalom számára biztosított közvetlen és közvetett hasznokat jelenti. Ilyen hasznok a termeléssel összefüggő szolgáltatások (pl. élelem), a természeti folyamatokkal kapcsolatos szabályozó szolgáltatások (pl. klímaszabályozás), a támogató szolgáltatások (pl. tápanyag-körforgás) és a kulturális szolgáltatások (pl. pihenés, feltöltődés).

- 3.2. Az ökológiai gazdálkodás
- 3.3. Zöldterület
- 3.4. Növényvédőszer-értékesítés
- 3.5. Árvíz és belvíz
- 3.6. Tápanyagmérleg
- 3.7. A NATURA 2000 területek aránya
- 3.8. Az országos és a helyi jelentőségű védett területek aránya

3.9. Biológiai inaktív területek

- 3.10. Ökológiai gazdálkodás
- 3.11. A Duna biokémiai oxigénigénye
- 3.12. Vízkivétel
- 3.13. Közütemi víztermelés
- 3.14. Települési szennyvíztisztítás
- 3.15. Lakossági közüzemi vízfogyasztás
- 3.16. Aszályllyal érintett területek
- 3.17. A szennyezett területekkel veszélyeztetett ivóvízbázisok száma az összvívízbázisok arányában
- 3.18. Az ivóvíz arzénszennyezettéggel érintett lakosok száma
- 3.19. A felszín alatti vizek nitrátszennyezettéggel érintett lakosok száma
- 3.20. Primerenergia-felhasználás
- 3.21. Energiapiroduktivitás
- 3.22. Energiainport-függőség
- 3.23. A megújuló energia részaránya a bruttó végső energiafelhasználásban
- 3.24. Az energiafogyasztás üvegházhatásúgáz-intenzitása
- 3.25. Az új építési, közeli nulla energetikai besorolású épületek száma és alapterülete
- 3.26. Az elektromos üzemi személygépkocsi aránya a teljes személygépkocsi-állományban
- 3.27. A hibríd üzemi személygépkocsi aránya a teljes személygépkocsi-állományban
- 3.28. Elelmiszer-hulladék újrahasználati aránya
- 3.29. Települési hulladék újrahasználati aránya
- 3.30. Körforgásos anyagfelhasználási arány
- 3.31. Kezelt hulladék
- 3.32. Környezetvédelmi beruházások
- 3.33. Környezeti adók
- 3.34. Környezetvédelmi mutatók-termelékenység
- 3.35. Környezetvédelmi mutatók-termelékenység
- 3.36. Környezetvédelmi mutatók-termelékenység
- 3.37. Az újonnan üzembe helyezett személygépkocsi átlagos szén-dioxid-kibocsátása kilométerenként
- 3.38. Az üvegházhatású gázok kibocsátása

3.39. A városi lakosság kitétsége a levegő szilárdanyag-szennyezettségének (PM10, PM2,5)

- 3.40. Magyarország karbonlábnyma (CO₂)
- 3.41. A villamosított vasútvonalak aránya

3.42. A kötött pályás áruszállítás aránya az összes áruszállításon belül

3.43. A vasút-autóbusz aránya a személyszállításban, utaskilométerben

3.44. Budapest éves középhőmérséklete, 1901–

3.45. Budapest éves csapadékmennyisége, 1901–

3.46. Budapest éves hőség- és fagyos napjainak száma, 1901–

3.47. A mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő madárfajok állományváltozása

3.48. Veszélyeztetett fajok

3.49. Erdősítési

- 3.50. Az őshonos faállomány aránya
- 3.51. Ökológiai gazdálkodás aránya
- 3.52. A faállomány

Ide vonatkozó SDG-célok:

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

BIOLÓGIAILAG INAKTÍV TERÜLETEK

15 év

5 év

SZÁLLÓPOR- SZENNYEZETTSÉG

15 év

5 év

Magyarországon a mesterséges felszínek aránya évről évre növekszik, míg a szántóterület – amely szintén ennek a kategóriának a része – 2022-ben 11,7%-kal kisebb volt az 1990. évinél.

A beépített területek, belterületek nagyságának a növekedése szinte visszafordíthatatlan folyamat, a földfelszín tartós lezárását és az ökoszisztémák töredezését okozza, veszélyt jelent az élőhelyekre és a biodiverzitásra. Mesterséges területek létrehozása esetén a víz körforgásában zavar keletkezhet: a lezárt földfelszín nem tudja a csapadékot magába szívni, a víz nagy mennyiségben folyik el róla, ezáltal máshol esetlegesen talajeróziót okoz. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia első előrehaladási jelentése (2013–2014) szerint az ökológiailag inaktív szántók aránya kedvezőtlenül nagy a mezőgazdasági területeken belül, tehát a biodiverzitás itt is sérül.

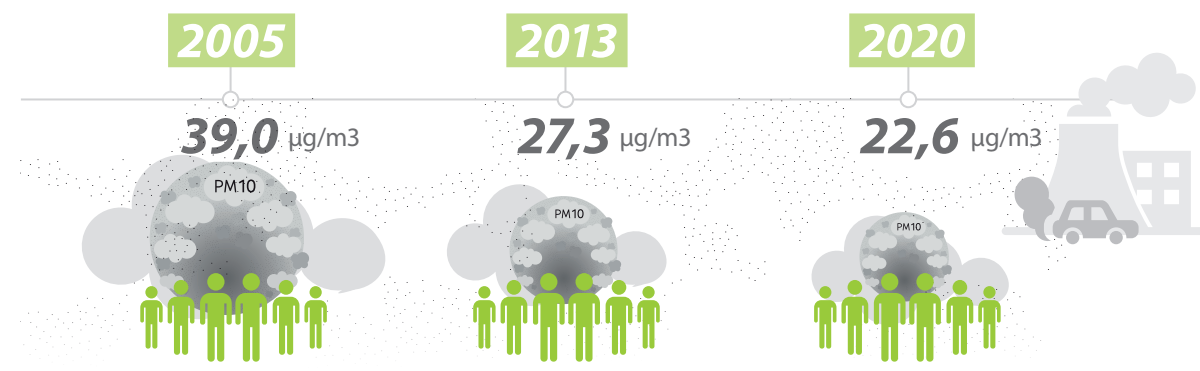
Növekedés figyelhető meg az út- és vasúthálózatok kiterjedésében is, az e célra bevont több mint **14 ezer hektáros terület** egy jelentős része az ezredforduló után épült **autópályák** igényét elégítette ki.

A legutóbbi, 2018-as LUCAS-felmérés eredményei alapján az EU területének több mint 44%-át erdők és egyéb fás területek, negyedét szántó, ötödét füves területek alkotják. A beépített és egyéb mesterséges területek aránya adott ország területéhez viszonyítva Máltán a legmagasabb (29,9%), Finnországban pedig a legalacsonyabb (1,4%). Magyarországon a LUCAS-felmérés alapján ez a mutató 6,48%, valamivel több, mint az EU28 átlaga (5,05%).

2003 és 2020 között Magyarországon a lakosság kitettsége a levegő szilárdanyag-szennyezettségének (PM₁₀) az uniós határérték alatt volt.

A szilárdanyag-kibocsátás fő forrásai a városokban a dízelüzemű járművek, az ipari, a háztartási és az egyéb tüzelés. A gumibroncs és a fékek kopása ugyancsak növelik a levegő szilárdanyag-tartalmát. Az Európai Unió határozott célja, hogy olyan szintre csökkenjen a közlekedésből származó szennyezőanyag-kibocsátás, ami az emberi egészségre és a környezetre csak minimális hatással bír. Az unióban jelenleg 40 µg/m³ a PM₁₀ (10 µm-nél kisebb átmérőjű szálló por) éves átlagos koncentrációjának a határértéke, ez alatt volt a lakosság átlagos kitettsége az unióban és Magyarországon is 2003 és 2020 között. A levegő legfeljebb 10 µg/m³ átmérőjű szálló porral való éves átlagimissziója 2021-ben Magyarországon az éves határértéket egyik állomáson sem haladta meg.

EU HATÁRÉRTÉK

40 µg/m³

További adatok

> Stadat-tábla: 19.1.1.8. Magyarország földterülete művelési ágak szerint (1853–2022)

ERDŐSÜLTSG

15 év

5 év

Az erdők jelentős szerepet játszanak az élhető környezet fenntartásában: többek között hozzájárulnak a talaj (víz- és szélerózióval szembeni) megóvásához, védik a vízgyűjtőket, szén-dioxid-megkötésük révén mérséklik a klímaváltozás hatásait, faállományuk fontos nyersanyag, biomasszaként az egyik legfontosabb megújuló energiaforrást biztosítják, hozzájárulnak a biológiai sokféleség fenntartásához.

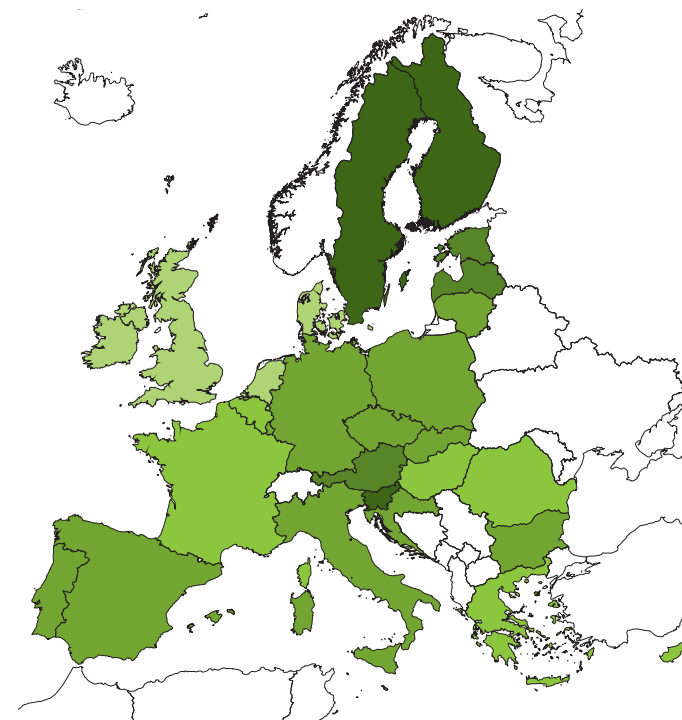
A 2030-ig szóló Nemzeti Erdőstratégia egyik kiemelt célkitűzése a 27%-os erdősültségi szint elérése az erdőtelepítési, országfásítási programok keretében. Az erdők hazánk területének 20,9%-át foglalják el, az ezredforduló óta – a telepítéseknek köszönhetően – az erdősültség 1,7 százalékponttal emelkedett. Az erdővel borított terület részaránya Észak-Magyarországon a legnagyobb (30%), míg az Alföldön – a jelentős mezőgazdasági területek miatt – a legalacsonyabb (13%). Nógrád megye erdősültsége kiemelkedő, területének 39%-át borítja erdő. Az erdőterületek növelésére irányuló törekvéseket jól tükrözi, hogy 2020/2021-ben az újonnan telepített erdők területe közel akkora volt, mint az azt megelőző 7 év során összesen.

További adatok

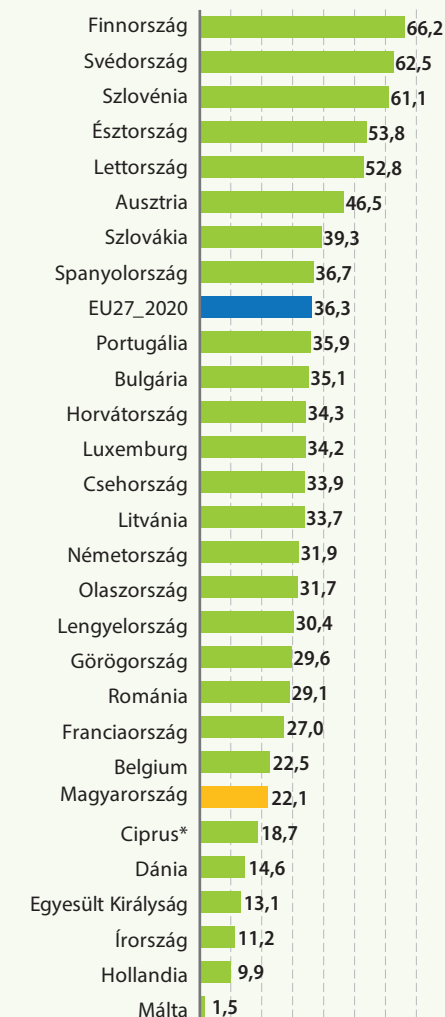
> Stadat-tábla: 15.1.1.4. Az erdőgazdálkodási célú erdőterület megoszlása tulajdonforma szerint, december 31.
15.1.2.14. Erdők megye és régió szerint

Az erdőterületek aránya az Európai Unióban, 2020

Százalék

- 1,5 – 14,9
- 15,0 – 29,9
- 30,0 – 44,9
- 45,0 – 59,9
- 60,0 – 66,2

* 2015

Forrás: Eurostat.

AZ INDIKÁTOR NEVE	RÖVID TÁV (5 ÉV)	HOSSZÚ TÁV (15 ÉV)
3.1. Az agrár-környezetgazdálkodásban részt vevő területek	●	●
3.2. Az öntözött területek mezőgazdasági területen belüli aránya	●	● ^{a)}
3.3. Zöldterület	●	●
3.4. Növényvédőszer-értékesítés	●	●
3.5. Árvíz és belvíz	●	●
3.6. Tápanyagmérleg	●	●
3.7. A NATURA 2000 területek aránya		
3.8. Az országos és a helyi jelentőségű védett területek aránya	●	●
3.9. Biológiai inaktív területek	●	●
3.10. Ökológiai gazdálkodás	●	● ^{a)}
3.11. A Duna biokémiai oxigénigénye	●	●
3.12. Vízkivétel	●	
3.13. Közütemi víztermelés	●	●
3.14. Települési szennyvíztisztítás	●	●
3.15. Lakossági közüzemi vízfogyasztás	●	●
3.16. Aszályal érintett területek	●	●
3.17. A szennyezett területekkel veszélyeztetett ivóvízbázisok száma az összvízbázisok arányában		
3.18. Az ivóvíz arzénszennyezettségével érintett lakosok száma	●	●
3.19. A felszín alatti vizek nitrátszennyezettsége	●	
3.20. Primerenergia-felhasználás	●	●
3.21. Energiaproduktivitás	●	●
3.22. Energiaimport-függőség	●	●
3.23. A megújuló energia részaránya a bruttó végső energiafelhasználásban	●	●
3.24. Az energiafogyasztás üvegházhatásúgáz-intenzitása	●	●
3.25. Az új építésű, közelnulla energetikai besorolású épületek száma és alapterülete	●	
3.26. Az elektromos üzemű személygépkocsik aránya a teljes személygépkocsi-állományban	●	●
3.27. A hibrid üzemű személygépkocsik aránya a teljes személygépkocsi-állományban	●	●
3.28. Élelmiszer-hulladék		

AZ INDIKÁTOR NEVE	RÖVID TÁV (5 ÉV)	HOSSZÚ TÁV (15 ÉV)
3.29. Települési hulladék újrahasználatra előkészítése és újrafeldolgozása az összes települési hulladék arányában	●	●
3.30. Körforgásos anyagfelhasználási arány	●	●
3.31. Kezelt hulladék	●	●
3.32. Keletkezett hulladék	●	●
3.33. Környezeti adók	●	●
3.34. Környezetvédelmi beruházások	●	
3.35. Környezetvédelmi ráfordítások a GDP arányában	●	
3.36. Mezőgazdasági munkaerő-termelékenység	●	● ^{b)}
3.37. Az újonnan üzembe helyezett személygépkocsik átlagos szén-dioxid-kibocsátása kilométerenként	●	●
3.38. Az üvegházhatású gázok kibocsátása	●	●
3.39. A városi lakosság kitétsége a levegő szilárdanyag-szennyezettségének (PM10, PM2,5)	●	●
3.40. Magyarország karbonlábnyoma (CO ₂)		
3.41. A villamosított vasútvonalak aránya	●	● ^{c)}
3.42. A kötött pályás áruszállítás aránya az összes áruszállításon belül	●	●
3.43. A vasút-autóbusz aránya a személyszállításban, utaskilométerben	●	●
3.44. Budapest éves középhőmérséklete, 1901–	●	●
3.45. Budapest éves csapadékmennyisége, 1901–	●	●
3.46. Budapest éves hőség- és fagyos napjainak száma, 1901–	●	●
3.47. A mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő madárfajok állományváltozása	●	●
3.48. Veszélyeztetett fajok		
3.49. Erdősültség	●	●
3.50. Az őshonos faállománnyal borított erdőterület aránya a faállománnyal borított területen belül	●	●
3.51. Örökzöld üzemű erdőterületek	●	●
3.52. A faállománnyal borított erdőterület egészségi állapota károsodottság szerint	●	●

● Az adott mutató a kívánt pályán halad,
ha van kitűzött célérték, akkor afelé tart.

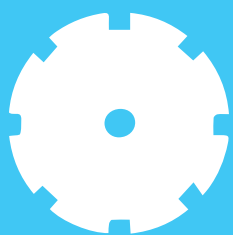
● Az adott mutató stagnál.

● Az adott mutató a kívánt pályától vagy
a kitűzött célértéktől távolodik.

a) 11 év alapján.

b) 10 év alapján.

c) 13 év alapján.

4. GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK

A gazdasági erőforrások jelentik az alapot az adott társadalom anyagi gyarapodásához. A termelőeszközök technikai színvonala, az infrastruktúra minősége, a befektetési-hitelezési intézmények megbízhatósága nemcsak az előállított javak értékét határozzák meg, de a termelés és a fogyasztás során igénybe vett természeti tőke nagyságára is háttal vannak. Az emberi erőforrások hasznosítása és kiteljesedése szintén elképzelhetetlen gazdasági erőforrások nélkül.

4.1. Foglalkoztatási arány

- 4.2. A roma népesség foglalkoztatási aránya a nem roma népességhez képest
- 4.3. Tartós munkanélküliségi ráta
- 4.4. Munkanélküliségi ráta
- 4.5. Női-férfi kereseti rés
- 4.6. Női-férfi foglalkoztatási rés
- 4.7. A zöld közbeszerzések száma és értéke

4.8. Erőforrás-termelékenység

- 4.9. Munkaerő-termelékenység
- 4.10. Fogyasztóiár-index (infláció)
- 4.11. Bruttó megtakarítási ráta

4.12. Bruttó államadósság a GDP arányában

- 4.13. A környezeti célú K+F-beruházások GDP-hez viszonyított aránya
- 4.14. Kutatás-fejlesztési ráfordítások

4.15. A K+F-létszám aránya az összes foglalkoztatottból*

- 4.16. Az innovációból származó árbevétel aránya a vállalkozások összes árbevételéből
- 4.17. A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege

4.18. A bruttó nemzeti jövedelem (GNI) és a GDP aránya

- 4.19. Nemzetközi árszempontokhoz viszonyított bruttó nemzeti jövedelem
- 4.20. Osztalék formájában kifizetett jövedelem
- 4.21. Magyarország hivatalos fejlesztési támogatása a bruttó nemzeti jövedelemhez viszonyítva (ODA/GNI)
- 4.22. A legkevésbé fejlett országok számára biztosított hivatalos fejlesztési támogatás a bruttó nemzeti jövedelem arányában
- 4.23. Közvetlen külföldi-tőke-befektetés a GDP arányában

1.1. Eltartottsági ráta

1.2. Teljes termékenységi arányszám

1.3. Nemzetközi vándorlás

1.4. A háztartási energiateljesítmény aránya a rendelkezésre álló jövedelmek arányában

1.5. A foglalkoztatottak nem rendelkező háztartásában élők

1.6. Lakhatási költségek

1.7. A túlzásfogyasztás aránya

1.8. Mentett élelmiszerek

1.9. Az internet-szolgáltatás elérhetősége

1.10. A széles sávú internet-hozzáférési aránya

1.11. A közüzemi vezetékes ivóvízzel ellátott lakások száma

1.12. A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózattal rendelkező lakások száma

1.13. A súlyos anyagi és szociális deprivációban élők aránya

1.14. Születéskor várható és egészségesen várható élettartam

1.15. Halálozások kiemelt halálokok szerint

1.16. Vélt egészség

1.17. Magas vérnyomás – krónikus betegségek

1.18. Dohányzás

1.19. Alkoholfogyasztás

1.20. A túlsúlyosok aránya

1.21. Az egészségügyben és a nemzeti gazdaságban

1.22. Szűrővizsgálatok

1.23. Korai ismétlődő

Ide vonatkozó SDG-célok:

GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK

FOGLALKOZTATÁSI RÁTA

Az ezredfordulót követően a 15–64 évesek foglalkoztatási szintje stagnált, majd a válság ideje alatt romlott. A 2011-től folyamatosan bővülő foglalkoztatás 2020-ban a Covid19-járvány gazdasági következményeként enyhén megtört, ezt követően viszont 2021-ben a foglalkoztatási ráta rekordmagasra emelkedett.

A szegénység elleni küzdelem és az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének fontos eszköze a foglalkoztatottság növelése és a hátrányokkal induló csoportok munkaerőpiaci pozícióinak javítása. A társadalmi kirekesztettség mérséklését célzó programok segítségével a munkába bevonhatók körét szükséges bővíteni, a foglalkoztatottságot pedig javítani.

	HU*	EU*
2011	62,8%	67,1%
2016	73,7%	69,6%
2021	78,8%	73,1%

*20–64 éves korcsoport

Az Európa 2020 stratégiában meghatározott foglalkoztatási célok alakulásának megfigyelési köre a 20–64 éves korcsoport, amelyre vonatkozólag az Európai Unió 2020-ra a foglalkoztatási rátájuk 75%-ra emelését tűzte ki. Ezt a célértéket Magyarország már 2017-ben elérte, majd a 2019-es csúcstól (77,6%) követően 2020-ban a foglalkoztatási ráta – a Covid19-járvány következtében – 77,5%-ra mérséklődött, majd 2021-ben rekordmagas szintre, 78,8%-ra nőtt.

A foglalkoztatás mértéke a járvány által leginkább érintett hónapokban sem csökkent 75% alá, a legalacsonyabb rátaérték 2020 áprilisában volt mérhető (76,2%). Mivel hazánk eleget tett az EU-s célkitűzésnek, így a további elemzésünkben a mutató alakulását a foglalkoztatás szempontjából kiemelt 15–64 éves korcsoportban vizsgáljuk.

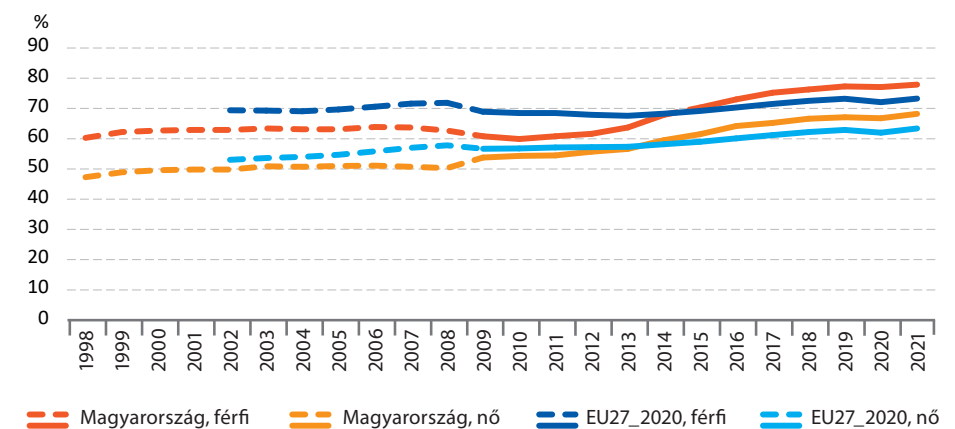
15 év

5 év

A 15–64 évesek foglalkoztatási rátájának alakulása

A szaggatott vonal a régi módszertan szerinti adatokat jelöli.
A munkaerő-felmérés módszertana az alábbi linken érhető el:
https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/mun_modsz.html

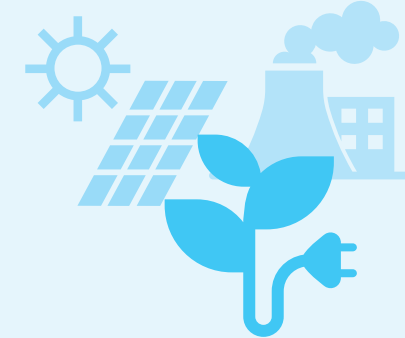
2020-ban a Covid19-járvány gazdasági következményeként a foglalkoztatás korábbi növekvő trendje megtört. A járvány időszakának kezdetén átmenetileg megnőtt a részmunkaidőben dolgozók aránya, illetve azok száma, akik nem dolgoztak a kikérdezést megelőző héten (2020 március–májusban érte el csúcspontját, 11,8%-ot). 2021-ben a járványügyi intézkedések enyhítésének hatására a foglalkoztatási ráta rekordmagas szintre, 73,1%-ra nőtt.

További adatok

- Stadat-tábla: 20.1.1.17. Foglalkoztatási ráta korcsoportok szerint, nemenként [%],
20.1.1.18. Foglalkoztatási ráta legmagasabb iskolai végzettség szerint, nemenként [%],
20.1.1.19. A munkanélküliek száma korcsoportok szerint, nemenként [ezer fő]
20.1.2.6. Foglalkoztatási ráta, megye és régió szerint [%]

ERŐFORRÁS-TERMELÉKENYSÉG

15 év

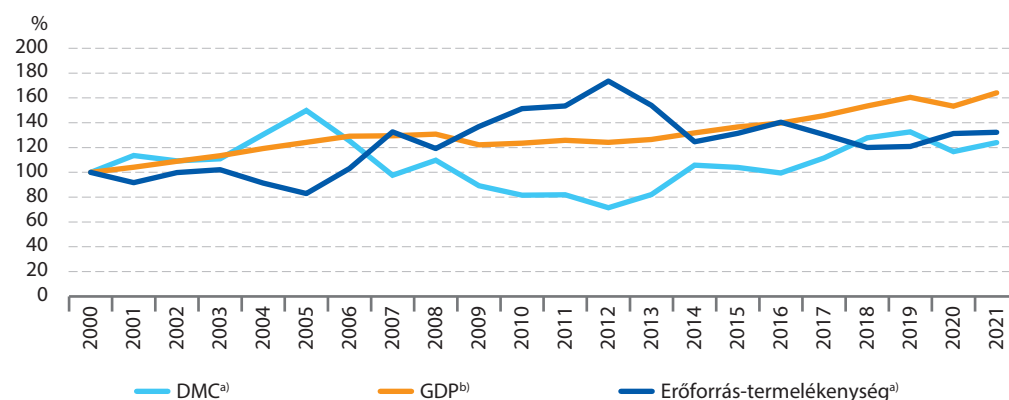
5 év

Hazánkban az erőforrás-termelékenység 2000 óta 2012-ben volt a legmagasabb. Az EU nyugati országai jellemzően jobban gazdálkodnak a természeti erőforrásaikkal, mint a 2004-ben és azután csatlakozók.

Az erőforrás-termelékenység a GDP és a hazai anyagfelhasználás (Domestic Material Consumption – DMC) hányadosa. Segítségével meghatározható, hogy a gazdasági növekedéssel egyidejűleg milyen mértékű a természeti erőforrások igénybevétele. A mutató emelkedése a rendelkezésre álló erőforrások termelékenységének bővülését jelzi, ami lehetővé teszi a kevesebb környezeti kárral együtt járó gazdasági növekedést. 2021-ben az erőforrás-termelékenység értéke az EU-hoz 2004-ben és azután csatlakozó országokban az EU-átlagnál alacsonyabb volt.

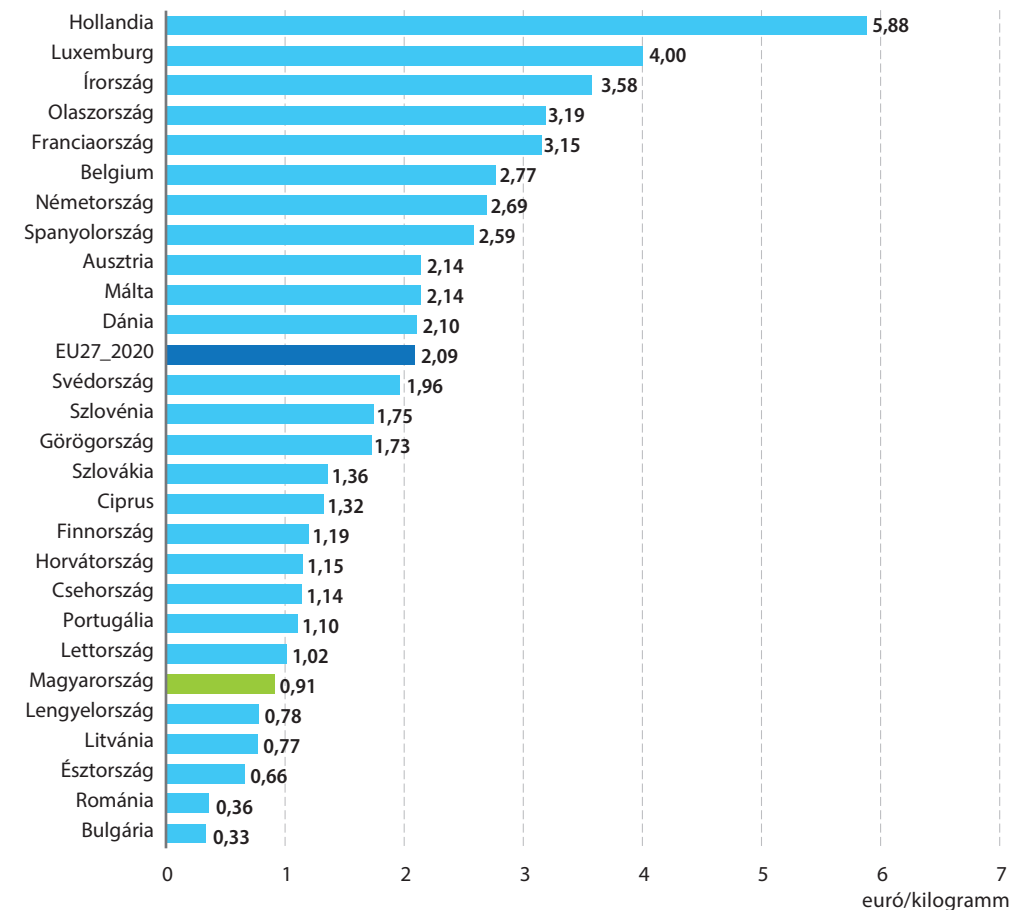
Az erőforrás-termelékenység és összetevőinek (DMC és a GDP) változása (2000=100,0)

^{a)} Eurostat előzetes becslés 2020-ra és 2021-re.

^{b)} 2015-ös áron.

Erőforrás-termelékenység az Európai Unióban, 2021

Forrás: Eurostat.

GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK

BRUTTÓ ÁLLAMADÓSSÁG A GDP ARÁNYÁBAN

15 év

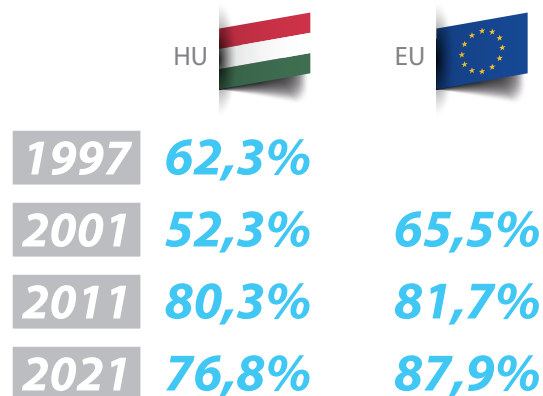

5 év

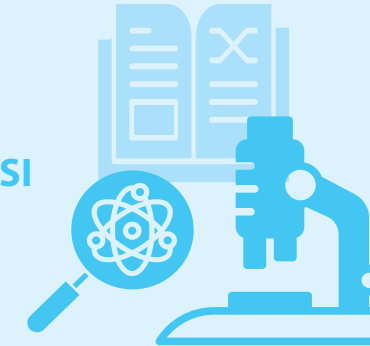

Az államadósság GDP-hez viszonyított arányának 2011 óta tartó csökkenése hazánkban 2020-ban megtört, az államadósság jelentős, 14 százalékpontos növekedést produkált, majd 2021-re újra csökkenni kezdett.

A kormányzati szektor konszolidált bruttó adóssága egyike a maastrichti szerződésben megfogalmazott kritériumoknak, amelyek teljesítése feltétele az euróövezethez történő csatlakozásnak. Eszerint az államadósság szintje nem haladhatja meg a bruttó hazai termék 60%-át, ha pedig meghaladja, akkor megfelelő mértékben és ütemben kell csökkenni és közelíteni ehhez az értékhez. A magyar adat 2000 és 2004 között felelt meg a követelménynek, azóta rendre felette van.

KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI RÁFORDÍTÁS A GDP ARÁNYÁBAN

15 év

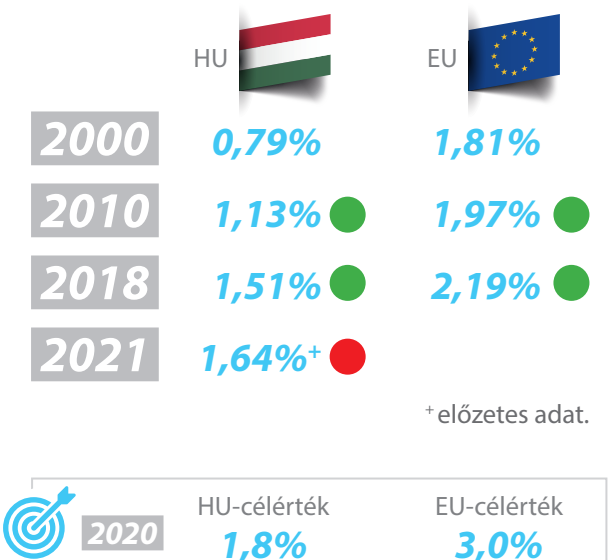

5 év

Európában a K+F-kiadások aránya elmarad a legjelentősebb globális versenytársak, mindenekelőtt az Amerikai Egyesült Államok és Japán értékétől, ez elsősorban a vállalkozások alacsony beruházási szintjének tulajdonítható. Az európai országoknak javítaniuk kell az üzleti szféra K+F-be történő beruházásaira vonatkozó feltételein.

Magyarországon a kutatás-fejlesztési ráfordítások GDP-hez viszonyított aránya 2009-től meghaladta az 1%-ot. A GDP-arányos K+F-ráfordítás 2021-ben elérte az 1,64%-ot, ami az ezredforduló értékének több mint a dupláját tette ki. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia szükségesnek tartja az innovációs ráfordítások növelését, és a kormány számára ajánlást fogalmaz meg, miszerint a vállalati K+F+I (kutatás+fejlesztés+innováció) támogatásával a kormány nemcsak a környezeti fenntarthatósághoz, hanem a hazai kis- és középvállalkozások fejlődéséhez is hozzájárulhat. Mindez erősítheti a hazai vállalkozások versenyelőnyét, ami a többi nemzeti tőke tekintetében is kedvező hatásokkal járhat.

A 2020-ra kitűzött célértéket nem sikerült elérni.

GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK

AZ INDIKÁTOR NEVE	RÖVID TÁV (5 ÉV)	HOSSZÚ TÁV (15 ÉV)
4.1. Foglalkoztatási arány	●	●
4.2. A roma népesség foglalkoztatási aránya a nem roma népességhez képest	●	
4.3. Tartós munkanélküliségi ráta	●	●
4.4. Munkanélküliségi ráta	●	●
4.5. Női-férfi kereseti rés	●	●
4.6. Női-férfi foglalkoztatási rés	●	●
4.7. A zöld közbeszerzések száma és értéke	●	● a)
4.8. Erőforrás-termelékenység	●	●
4.9. Munkaerő-termelékenység	●	●
4.10. Fogyasztóiár-index (infláció)	●	●
4.11. Bruttó megtakarítási ráta	●	●
4.12. Bruttó államadósság a GDP arányában	●	●
4.13. A környezeti célú K+F-beruházások GDP-hez viszonyított aránya	●	● b)
4.14. Kutatás-fejlesztési ráfordítások a GDP arányában	●	●
4.15. A K+F-létszám aránya az összes foglalkoztatottból	●	●
4.16. Az innovációból származó árbevétel aránya a vállalkozások összes árbevételéből	● c)	● d)
4.17. A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege	●	●
4.18. A bruttó nemzeti jövedelem (GNI) és a GDP aránya	●	●
4.19. Nemzetközi árversenyképességi index	●	●
4.20. Osztalék formájában kivitt jövedelem	●	●
4.21. Magyarország hivatalos fejlesztési támogatása a bruttó nemzeti jövedelemhez viszonyítva (ODA/GNI)	●	●
4.22. A legkevésbé fejlett országok számára biztosított hivatalos fejlesztési támogatás a bruttó nemzeti jövedelem arányában		
4.23. Közvetlen külfölditőke-befektetés a GDP arányában		

● Az adott mutató a kívánt pályán halad, ha van kitűzött célérték, akkor afelé tart.

● Az adott mutató stagnál.

● Az adott mutató a kívánt pályától vagy a kitűzött célértéktől távolodik.

a) 9 év alapján.

b) 12 év alapján.

c) 4 év alapján.

d) 14 év alapján.

ISSN 2064-0307

9 772064 030705

